1
Государственная
БИБЛИОТЕКА
СССР
им. В. И. Ленина

Дунен халкъашта юкъера цIей даькъала хилда шун, тха хьамсара кхалнах!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВЫАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

СВЕТ арадувл 1923 шера денз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

20 (2645) | Ера, 8 март, 1962 шу. | Мах 2 кеп.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Пленумах бола

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1962 ШЕРА 5 МАРТА ЙОККХАЧА КРЕМЛЕВСКИ ДВОРЕЦЕ ДIАЙОЛАЕЛАР КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМ.

ПЛЕНУМЕ ДУВЦА ОТТАДАЬД ЮРТА БОАХАМА ДЕШ ДОЛА КУЛГАЛ ТОАДАРА ПАРТЕНА ХЬАЛХАШКА ЛАТТАЧА ДЕКХАРИЙ ХЬАКЪЕХЬАРА ДОШ.

«КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЯРА ХIАНЗАРА ЭТАПИ ЮРТА БОАХАМА ДЕШ ДОЛА КУЛГАЛ ТОАДАРА ПАРТЕНА ХЬАЛХАШКА ЛАТТА ДЕКХАРАШИ» ЯХА ДОКЛАД ЙИР КПСС ЦК ХЬАЛХАРЧА СЕКРЕТАРА, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА НОВКЪОСТА Н. С. ХРУЩЕВА.

ЦК ПЛЕНУМА БАЛХАЦА ДАКЪА ЛАЦА ТIАБИЙХАБ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА СОСТАВА ЮКЪЕ БОАГIАШ БОАЦА ПАРТЕ ОБКОМИЙ ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРАШ, ЮРТА БОАХАМА ДЕШАШКА ХЬОЖАШ БОЛА СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙ КОМПАРТЕЙ ЦК, ПАРТЕ КРАЙКОМИЙ, ОБКОМИЙ СЕКРЕТАРАШ, АВТОНОМНИ РЕСПУБЛИКАЙ МИНИСТРИЙ СОВЕТИЙ, КРАЕВОЙИ ОБЛАСТНОЙИ КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ СОВЕТИЙ ИСПОЛКОМИЙ ПРЕДСЕДАТЕЛАШ, ЮРТА БОАХАМА, ЗАГОТОВКАЙ, СОВХОЗИЙ МИНИСТРАШ, СОЮЗНИЙ АВТОНОМНИЙ РЕСПУБЛИКАЙ «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ЯХАЧА ОБЪЕДИНЕНЕЙ ПРЕДСЕДАТЕЛАШ, ЮРТА БОАХАМА, ЗАГОТОВКАЙ, СОВХОЗИЙ КРАЕВОЙИ ОБЛАСТНОЙИ УПРАВЛЕНЕЙ НАЧАЛЬНИКАШ, «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ЯХАЧА ОБЛАСТНОЙ ОБЪЕДИНЕНЕЙ ПРЕДСЕДАТЕЛАШ, ЦХЬАБОЛА ІИЛМА-ТОХКАМА ИНСТИТУТИЙ КУЛГАЛХОЙ, МИНИСТЕРСТВАЙИ ЦЕНТРАЛЬНИ ВЕДОМСТВАЙИ ЛАКХЕХЬАРА БОЛХЛОЙ, ЦЕНТРАЛЬНИ ГАЗЕТИЙИ ЖУРНАЛИЙИ РЕДАКТОРАШ, КПСС ЦК-ан СССР-а МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ АППАРАТЕРА БЕХКТОКХАМЕ БОЛХЛОЙ.

КПСС ЦК ПЛЕНУМО ШИЙ БОЛХ ДIАХО БУ.

☆ ☆ ☆

1962-ча ШЕРА 6 МАРТА КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМО ШИЙ БОЛХ ДIАХО БИР.

ПЛЕНУМЕ ЮВЦА ЙОЛАЕЛАР «КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЯРА ХIАНЗАРА ЭТАПИ ЮРТА БОАХАМА ДЕШ ДОЛА КУЛГАЛ ТОАДАРА ПАРТЕНА ХЬАЛХАШКА ЛАТТА ДЕКХАРАШИ» ЯХА НОВКЪОСТА Н. С. ХРУЩЕВА ДОКЛАД.

IУЙРИЙНАРЧА ЗАСЕДАНЕ КЪАМАЬЛАШ ДИР НОВКЪОСТАША: Г. И. ВОРОНОВА (РСФСР-а ЙОЛЧА КПСС ЦК БЮРО ПРЕДСЕДАТЕЛА ХЬАЛХАРА ЗАМЕСТИТЕЛЬ), Н. В. ПОДГОРНЕ (УКРАИНА КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), Ш. Р. РАШИДОВА (УЗБЕКИСТАНА КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), Д. А. КУНАЕВА (КАЗАХСТАНА КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), И. В. СПИРИДОНОВА (КПСС ЛЕНИНГРАДСКИ ОБКОМА ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), Ф. А. СУРГАНОВА (БЕЛОРУССЕ КП ЦК СЕКРЕТАРЬ), В. Ю. АХУНДОВА (АЗЕРБАЙДЖАНА КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), Д. РАСУЛОВА (ТАДЖИКИСТАНА КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ).

САЙРИЙНАРЧА ЗАСЕДАНЕ КЪАМАЬЛАШ ДИР НОВКЪОСТАША: М. А. ОЛЬШАНСКЕ (СССР ЮРТА БОАХАМА МИНИСТР), И. И. БОДЮЛА (МОЛДАВЕ КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), Я. Н. ЗАРОБЯНА (АРМЕНЕ КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), Т. УСУБАЛИЕВА (КИРГИЗЕ КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), А. Я. ПЕЛЬШЕ (ЛАТВЕ КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), Б. ОВЕЗОВА (ТУРКМЕНИСТАНА КП ЦК ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ), Т. И. СОКОЛОВА (КАЗАХСТАНА КП ЦЕЛИННИ КРАЙКОМА ХЬАЛХАРА СЕКРЕТАРЬ).

КПСС ЦК ДIАХО БУ ШИЙ БОЛХ.

Республика юрта боахама къахьегамхоша боккхача безамца еш КПСС ЦК мартовски Пленума материалаш. Сунженски района Ассински совхоза М. Дикая бригадир йолча йиьлагIча бригада болхлой Пленума материалаш тIайола газет дешаш ба.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) звеньевая Н. Карпенко, болхлой Е. Сосова, А. Щербак, звеньевая Е. Лушникова, прицепщик С. Цветков, тракторист В. Кирна, звеньевая О. Карпенко, болхло А. Лукьянченко.

П. КАТАКОВА сурт.

СОВЕТСКИ КХАЛНАХАГА

Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха денца—8-ча мартаца дувзаденна КПСС Центральни Комитето даь Кхайкарал

Деза новкъостий, кхалнах! Советски халкъа сий дола мехкарий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето чIоагIа даькъала дувц шо дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха денца — 8 мартаца, дерригача дунен тIарча къахьегача кхалнаьха барт-цхьоагIон денца.

Парте XXII-ча съезда исторически решенеша чIоаггIа политически производственнии хьинар айдьча хьалашка дезду советски халкъо укх шера дунен халкъашта юкъера кхалнаьха ди. КПСС Программо, низ болча маяка хьисапе, сийрдабоах вайна коммунизмага бода никъ. Адамий историе чухь эггара хьалха социализм хьал а яь, коммунистически общество хьалъе доладеннад турпалера советски халкъ. Вай парте массанена а хозаргдолаш дIакхайкадаьд: «ХIанзара советски нах коммунизме бахаргба». Сийлахь-доккхача кхоачашде лерхIараша дуккхача адамий низ совбоаккх. Шоай деррига низаш, инициатива, хьинар дIалу вай мехкарча къахьегамхоша из дагалаттар кхоачашдара.

Дега дикахетар хул коммунистически общество хьалъерий хьалхарча мугIарашта юкъе миллионаш советски кхалнах болга ховш хиларах. Шоай декхар кIоаргга кхетадеш къахьег цар халкъа боахаме, Iилма, культура, просвещене, унахцIено лораяра даькъе, хьинаре дакъа лоац мехка общественнии политически вахара юкъе.

Советски обществе капитализмерчоа вIалла тара а доацаш, массадола хьал оттадьд кхалнаьха кхетамаш творчески говзалаш дегIайоалаяра. Социализме мара кхаьчадац царга кортамукъа вахарн лакха сага сийн. Общественни къахьегама юкъе дакъа лоацилга советски кхалнаьха дегаш хьоасташ, хьинар айдеш ираз совдоаккхаш дола гIулакх а хинна дIаэттад. Производства, Iилма, культура цхьаккха дакъа дац вай хIанз кхалнаха сий дола моттиг ца лоацаш. Кхо бIаь эзар совгIа кхалсаг я лор йолаш, 1 миллиони 400 эзари хьехархо, 150 эзар кхалсаг Iилман болх беш я. Халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка болх беш 47 миллион кхалсаг я. Социализмо овлангара хийцай къахьегама оамал, кхалсага шерра торонаш хьайийлай общественни производстве дакъа лацара. Балха ди лоаддаро, производствана механизации автоматизации яро, къахьегам аттача а боаккхаш, кхы а дукхагIа лакхбу халкъа боахамера кхалнаьха лоархIам.

Советски кхалнах боккха низ а хинна дIаэттаб коммунистически къахьегам бахьан долаш лелабеча деррригача халкъа боламе.

Общественни декхараш цIена кхоачашдарца шоашкара хьокхамаш гойт цар, кердача общества сага моральни дика гIулакхаш хьокх цар. Советски халкъо доаккхал ду городашкарчеи юрташкарчеи миллионаш болча къахьегамхошта маякаш хинна дIаэттача Гаганова Валентинас, Ахунова Турсунойс, Ли Любас, Заботина Зинаидас, Комиссарова Александрас, Заглады Надеждас, Гасанова Шамамас, Карачан Евас, производстве хьалха латтача башха-дикача кхычар а даьхача сийлахьча толамех.

Массанахьа а — заводашкеи фабрикашкеи, гIишлонашкеи транспортеи, колхозашкеи совхозашкеи, школашкеи больницашкеи, Iилма-тохкама институташка, лакхерча дешара заведенешкеи советски учрежденешкеи — вай башха-дикача кхалнаха беча балхо лакха мах байт партега, правительствага, деррригача советски халкъага. Миллион совгIа болча кхалнаха Советски Союза орденаши медалаши еннай. Даьхе бахьан долаш денал дола гIулакхаш карагIдаларах 76 кхалсага Советски Союза Турпал яха цIи еннай, 2876 кхалсага Социалистически Къахьегама Турпал яха цIи еннай, царех 24-нена «Серп и молот» яха шоллагIа дошо медаль еннай.

Парти раьза а йолаш ала йиш йолаш я, кхалнах паччахьалкхени общественнии балха дукхагIа юкъеозара хьакъехьа В. И. Ленина даь васкет ше сийленца кхоачашдаь хилар. Миллионаш кхалнах ба Советашка, профсоюзашка, партийнии комсомольскии органашка, кхыча общественни организацешка болх беш.

Укх деношка СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш де кийчлуш ба советски мохк. Советски халкъо доккха сий ду ший мехкарий, вай Даьхен паччахьалкхен Iаьдала лакхерча органе уж харжарца. ХIанзарча хоржамий кампане СССР-а Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла оттаяьй 390 кхалсаг, уж дукхагIа ба еррига капиталистически паччахьалкхенаш цхьана лаьрхIача цар парламенташка хержача кхалнахал.

Социалистически обществе санна йоакхо еш а дукха езаш а цIаккха а цхьаннахьа а хиннаяц кхалсаг—нана. Наьнен берен боккъонца чIоагIа йоакхо ю СССР-е. Общественни фондий чотах вIашагIъехк берий консультацеш, шеръю яслейи берий бешамийи сеть, хьалъю школаш-интернаташ, пионерски лагераш, пионерий дворецаш. Деша даха ха кхачанза долча берий учрежденешка хьалкхеду 5 миллион совгIа бер. Школашка-интернаташка, дIаьхдаь ди долча группашка хIанз Iомадеш а хьалкхедеш а 1 миллиони ах миллиони гаргга бер да. ХIаьта семилетка чакхйоалаш алхха интернаташка дахаш а дешаш а шиъи ахи миллионал кIезигагIа доацаш бер хургда. Къаьстта чIоагIа йоакхо еш ба вайцига дукха бераш дола ноаной. Берашта паччахьалкхен пособи ийду цар. Сий дола цIераш а орденаши медалаши а тел царна.

Советски кхалнаха бокъонца гуш я тIеххьарча шерашка Коммунистически партеи Советски правительствеи кхоачашъяь социальни мероприятеш, хIара дезала вахар дIаьхегIа а сийрдагIа а хулаш латт, дизагIа кхоачашду цун культурнии духовнии эшараш.

Вай парте халкъа ираз бахьан лоаттабеча къовсама юрта ба КПСС керда Программа толамца кхоачашъяр. ДегIадоагIаш дола сага материальнии культурнии эшараш бокъонца а дизза а кхоачашдара хьакъехьара деррригача дуненна бола хьокхам ба Советски Паччахьалкхе. ЛоархIам боллаш хувцамаш хургда Советски кхалсага вахаре. Дизза дIадаргда вахаре кхалсага нийса бокъо ца хиларах юхедисараш. Кердача обществас мукъабоахаргба кхалнах цIагIарча халонех. Гарггарча шерашка дикка дукхагIа хургъя столовеш, бытовой гIулакх ду предприятеш, цIагIарча боахама шерра юкъейоагIаргъя бытовой машинаш. Историе чухь эггара хьалха вайцига вIаштIехьдаргда ираз дола нана хилар халкъа вахар тоадара болча къахьегаме, Iилма, литература, искусство дегIайоалаяра, общества гIулакхашта доал дара юкъе кхалнаха тIехь-тIехьагIа хьинаре а творчески а дакъа лацарца цхьан тардара мел эша деррига хьалаш.

Советски Союза а социализма кхыча мехкий а хьокхамо дог айду капиталистически мехкашкарча кхалнаьха эксплуататорий экономическии, социальнии, политическии Iоткъама духьал цар лоаттабеча къовсаме. Вай деношка кхалнахах капитализма низ-Iоткъама духьал, къахьегамхой хьашташ кхоачашдара тIехьа къовсам лоаттабу хьинарера низ хиннаб. ТIехьтIехьагIа баржаш латт машар бахьан, массанахьара а дизза а герз дIадаккхара тIехь, атомни тIема кхерам дIабаккхара тIехьа кхалнаха лоаттабу къовсам.

Цу къовсаме хьалха латт советски кхалнах. Цар чIоагIа хьаллоац Коммунистически парте машар безаш лелаю арахьара политика, тайп-тайпара общественни строяш йола паччахьалкхенаш вIаши машаре яхара политика. Интернационални декхар нийса кхетадеш болча советски кхалнаха шоай доазол дехьарча къамий кортамукъале бахьан къовсам лоаттабеча южарашта шоаш мутIахьа хилар дIакхайкаду, деррригача халкъашта юкъе доттагIал хилийта гIерташ хьинаре болх бу.

Дукха беза советски кхалнах, къовсамера а къахьегамера а тха новкъостий! Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето чIоагIа дика а хеташ белгалду, коммунизм хьалъяра деррригхалкъа тIулакха юкъе шоай къахьегамца оаш лоацаш дола доккха дакъа! КПСС ЦК тешаш я советски кхалнаха деррригача халкъаца цхьана дIахо йодача хана а вай дукха еза Даьхе тоаяра а хозъяра а чIоаггIа къахьегаш хург хиларах.

Болхлой, инженераш, техникаш! Парте тIахьех шо кхы а чIоагIагIа тIагIертта ворхI шера план, производственни заданеш, социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара тIехьа, технически прогресса тIехьа, къахьегама овсарле лакхъяра а продукци дикагIа хилийтара а тIехьа къовсам лоаттабе.

Советски юрта къахьегамхой! Юрта боахама деррига доакъош кердача тайпара айдара чIоаггIа новкъостал деш хургъя КПСС ЦК мартовски Пленумо кийчъяь мероприятеш. Парте Центральни Комитето тIахьех шо Пленума решенеш кхоачашъяра тIехьа лоаттабеча къовсаме хьинаре дакъа лаца, лаьтташ тоаде, хьайбай продуктивность лакхъе, тIагIертта техника караерзае, дукхагIа ялат, технически культураш, дулх, даьтта, шура, кхыйола юртбоахама продукташ яхара боарам боаццаш йолча юрта боахама ерригача торонех бизза пайда эца.

Юрта боахам дIахо цIенхаштта дегIабоалабара деррригача халкъо лоаттабеча къовсаме хьалхарча мугIарех латтарашца хила!

Парте тIахьех кхалнах — Iилмаи культураи болхлой вай общества духовни рузкъаш дукхагIа хилийтара, Iилмаи культураи халкъа вахарцара бувзам чIоагIбара, Iилмана карагIдаьннари дикагIбарий опыти халкъа боахама юкъейоалаяра, советски нах коммунистически кхетамца хьалкхебара мамогга къахьега.

КПСС Центральни Комитето белгалдоаккх, керда саг — коммунистически общества гражданин хьалкхевара сий долаш а бехктокхаме а дола гIулакх кхоачашдара кхалсаг — нана чIоагIа лоархIаме йолга. Кхалнах — ноаной! Хьалкхее вай сийлахь-йоккхача заманга — коммунизм хьалъяра заманга хьежжа хургйола тIехье.

КПСС Центральни Комитето тIахьех партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски органаш кхалнах кулгалдеча балха майрагIа хьожабара, кхалсага — къахьегамхочун, кхалсага — наьна кхы а чIоагIагIа йоакхо яра, советски кхалсага сий, нийсхо лорадара. ДIахо дукхагIа хьалъе еза берий учрежденеш, наха гIулакх деш йола предприятеш, тоабе беза цар болх, мамогга вIаштIехьдаха деза кхалсага ираз дола нана хила а, общественни вахаре дакъа лаца а, хьинаре къахьега а йиш хургйолаш дола хьалаш.

КПСС Центральни Комитет бокъонца тешаш я, советски кхалнах дIахо а вай мехка коммунизм хьалъяра сийлахьдоккхача гIулакха юкъе шоаш кхо ца беш, хьинаре дакъа лоацаш хургхиларах.

Даькъала хилда дунен халкъашта юкъера кхалнаьха цIей — 8 март!

Даькъала хилба деррригача дунен тIара къахьегаш бола кхалнах!

Сийле хийла кIаьд ца луш коммунизм хьалъеш, машар, къахьегамхой ираз бахьан долаш, шоаш кхо ца беш къовсам лоаттабеш болча советски кхалнаьха!

Даькъала хийла дунен тIа деррригача халкъашта юкъе Машар, Къахьегам, ПаргIато, Нийсхо, Вошал, Ираз оттадеш йола коммунизм!

Даькъала хийла Коммунистически парти — боккъонца коммунизм котъялара лоаттабеча къовсаме советски халкъа болата авангард!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМ

6-ча марта хиннача Іуйрийнарча заседане новкъоста Н. С. Хрущева доклад ювца йолаелар КПСС ЦК Пленум. Эггара хьалха къамаьлаш дир Российски Федераце, Украина, Узбекистана, Казахстана — ялат, дулх, шура, боамби (Узбекистан) эггара дукхагІа доаккхаш йолча республикай викалаша. Уж — новкъостий Г. И. Воронов (РСФСР-а йолча КПСС ЦК Бюро Председатела заместитель), Н. Г. Подгорный (Украина Компарте ЦК-а хьалхара секретарь), Ш. Р. Рашидов (Узбекистана Компарте ЦК хьалхара секретарь), Д. А. Кунаев (Казахстана Компарте ЦК хьалхара секретарь).

ТІехьагІа къамаьлаш даьча берригача ораторашa а санна, цар чІоагІа могайир новкъоста Н. С. Хрущева доклада тІара хаьдда йола предложенеш, шоай республикашкара доаладаьча масалашца юрта боахам дІахо дегІабоалабара уж Іалаьмате боккхача лоархІаме хилар хьа а хьокхаш. Масала, укх шера пропашной системах лаьтта леладе довлар алхха кхаь республике хургда.

Российски Федераце цІена параш, баьцаш дІаюв лаьтташ кІезигдара а керда лаьтташ ахара а чотах укх шера ялаташ дІадувш дола лаьтташ 7,5 миллион гектар дукхагІа хургда; 5,6 миллион гектар дукхагІа юврг1а силоса лаьрхІа хьажкІаш, миллион гектар совгІа дукхагІа юврг1а доаханна доакъарийна лаьрхІа шекара свекла.

Цу тайппара дикка хувцаш я Украина дІадувча лаьттай структура а. Укх шера дІадувча дерригача лаьттаех кхоалагІа дакъа хІана дац аьнна дар хьажкІаша дІалоацаргда; шозза дукхагІа хургда бобови культураш тІайола лаьтташ. Укх шера хІанзалца ца даькхача тайпара дукха ялат даккха лаьрхІа ба украинцаш — 2,3 миллиард пунт хургйолаш.

ХьажкІаш, горох, бобаш дІаювргйола лаьтташ дикка совдоахаш да Казахстане а параш, баьцаш кен тІабола лаьтташ кІезигдара чотах. 24 миллион гектарага кхоачоргда укх шера ялаташ дІадувш дола лаьтташ. Соахкарчул 2 миллион гектар дукхагІа да уж.

Берригача ораторашa белгалдоах социалистически юрта боахама Іалаьмате йоккхий торонаш хилар а, цхьабакъда царех хІанз а бизза пайда эцаш ца хилар а. Цун бахьанаш — мотт тигашка юрта боахама деш дола кулгал тесса дитар, производство во вІаштІехьъяккхар, Іилмана карагІдаьгнараши хьалха латта опыта балха юкъе кІезига кхахьар. Цудухьа, къамаьлаш дераша белгалду, юрта боахама доал дергдола органаш вІашагІйохкара хьакъехьа новкъоста Н. С. Хрущева енна предложенеш ханнахьа а лоархІам болаш а хилар.

Вокх союзни республикай викалаша а санна, нов. Воронова хоам бир РСФСР-а йолча КПСС ЦК Бюроси Российски Федераце Министрий Советои юрта боахама продукташ яхаран кийчъяраи доал дергдола, хІаранена 5—10 район юкъе а йоагІаш, районашта юкъера колхозно-совхозни (е совхозно-колхозни) 382 управлени вІашагІйолла лаьрхІа хиларах.

Къамаьлаш даьча ораторашa дуккха а нийса масалаш кхийлар, хьалха латта опыт йоаржаяр, хІанз а пайда эцанза йола торонаш ерригаш оарцагІъяхар хІанз мел лоархІам болаш да хьахьокхаш.

Нов. Воронова къамаьлаца укх тайпара масал да.

РСФСР совхозий министерства даннеша яхачох Федераце-рча совхозашка юкъера лаьрхІача 332 дийнахьа кхоаб чуоттаяь хьакхарч. Кхаьба яьннача цхьан хьакхий дозал 82 килограмм хул, хІаьта килограмм тІакхетийта 9,1 кормовой единица дІа а йохийт. ТІакхеташ йолча цхьан центнерга шийга дІадодар цу совхозашка 87 сома лоархІам болаш да. Цига ишта дале а Ростовски областерча Таганрогски совхозе 253 дийнахьа мара кхабац уж, хІаьта юкъера лаьрхІача хІара хьакхий дозал 92 килограмм хул. Килограмм тІакхетийта дІаухийта доакъар 6,5 кормовой единица я. Цудухьа центнер хьакхий дулхага шийга дІабода мах 31 соми 40 кепиги мара хилац.

Нагахьа санна РСФСР-ча совхозий министерства чуйоагІача совхозашка хьакхарч кхабара ха 250 денга кхоачаш кІезигйича, иззамиссел доакъар дуадича а хьакхий дулх доаккхилга цкъан-ахаззеи лакхлургдар, хІаьта цунга шийга дІабода мах шоззеи-ахаззеи кІезиглургбар.

Хьалха латтачеи тІехьадусаш долчеи (хІаьта иштта юкъерча а) боахамий производства экономически хьокхамашта юкъера юкъ мел йоккха я хьахьокхаш масалаш доаладу шоай къамаьлашца нн. Подгорне, Рашидова, Кунаева, кхьболча ораторашa.

Пленуме дакъа лоацарашa хьайбай боахам дегІабоалабар шоаш дувцаш белгалдоах, дулхи шуреи дукхагІа даккха дезаш хилар, цу продуктай хьакъехьара лакхденна наьха хьашташ кхоачашдар духьа. Къамаьл, боккъалдар аьлча, хьакхарчи коа тІара оалхазарашши санна долча чехкагІа дегІадоагІача хьайбай боахама доакъоех дора. Нов. Подгорне хоам бир, укх шера Украина хІара оахача лаьттан шин гектара лаьрхІа 100 килограмм дозал дола цхьацца хьакха хьалкхее а паччахьалкхенна дІаяла а лаьрхІа хилар, хІаьта иштта дІахо йодача хана хІара гектара лаьрхІа цхьацца хьакха хьалкхее лаьрхІа хилар а.

Къахьегамхой материальни хьашташ кхоачашдара боккха лоархІам болаш да нов. Рашидова ший къамаьла юкъе дукхагІа бийца боамби. Цо аьлар, юрта боахама хьакъехьа тІехьарча шерашка парте даьча бокъонца долча революционни гІулакхаша гІойле яьй Узбекистана юрта боахам дегІабоалабара. Ший дерригача историе чухь шозлагІа Узбекистано дІадахача шера лохьа а баь дІабеннаб паччахьалкхенна кхо милион гаргга тонн боамби. Цхьабакъда, боамби бохкара план кхоачаш-м яьц. ХІанз республике кхоачашдеш да хлопкоробашта хьалхашка нов. Хрущева оттадаь декхар: хІара колхозеи совхозеи гектара тІара 25 центнерал кІезигагІа боацаш боамби гулбар. Из декхар кхоачашдаро торо хулийтаргья совнагІа 500—600 эзар тонн «кІай дошув» гулде — из ба ерригача паччахьа Россе цхьан шера гулбеш хиннар миссел боамби.

Белоруссе Компарте ЦК секретара **Ф. А. Сурганова** Белоруссии ССР масалашца хьахьекхар, травопольщикаша юрта боахама Іалаьмате доккха зулам даь хилар. Цу тайпара болх оаха бар бахьан долаш, аьлар цо, Іалаьмате нийса критика я тхона Н. С. Хрущева яьр.

1953 шера денз кІезига хьувкъам луш йола баьцаш дІайийна лаьтташ 650 эзар гектарага кхоачаш дукхагІа хилар республике, хІаьта ялаташ дІадийна лаьтташ кхы тІа а кІезигделар, цудухьа хьайбай боахам айбе вІаштІехьдалацар республика доакъарий база эсала хиларах.

ДІадувча лаьттай структура хийцай укхаза, хІанз баьцаш дІаюв лаьтташ кІезигдареи хьажкІаш, бобови культураш, доахана доакъарийна шекара свекла дІаюв лаьтташ шердареи чотах. Кхашкара боала хьувкъам лакхбергбола гІулакхаш чакхдоахаш да.

ДІадувча лаьттай структура хувцара, лаьтта леладареи хьайбай боахам лелабареи культура лакхъяра, юрта боахама деш дола кулгал тоадара де дезача лоархІамегІарча гІулакхий хьакъехьа Пленума трибуна тІара цу тайппара дийцар — КПСС Ленинградски обкома хьалхарча секретара **И. В. Спиридонова,** Азербайджана Компарте ЦК хьалхарча секретара **В. Ю. Ахундова,** Таджикистана Компарте ЦК хьалхарча секретара **Д. Расулова,** Молдаве Компарте ЦК хьалхарча секретара **И. И. Бодюла,** Армене Компарте ЦК хьалхарча секретара **Я. Н. Заробяна,** Киргизе Компарте ЦК хьалхарча секретара **Т. Усубалиева,** Латве Компарте ЦК хьалхарча секретара **А. Я. Пельше,** — Литвай Компарте ЦК хьалхарча секретара **А. Ю. Снечкуса,** Туркмене Компарте хьалхарча секретара **Б. Овезова.** 6-ча марта сайрийнарча заседане къамаьлаш дир цу тайппара СССР-а юрта боахама министра **М. А. Ольшанскен** парте Целинни крайкома хьалхарча секретара **Т. И. Соколовен.**

(ТАСС).

350 ЖИЙНА ТІЕХЬА — 503 ІАЬХАР

КПСС XXII-ча съезда исторически решенеша дегаш гІоз а даьха, семилетка диъларІча шера доккхий декхараш тІаийцад Шелковской района племенной жа леладеча № 6 йолча совхоза Эсмухамбетов Наурде бригада: хІара 100 жийна тІехьа 140 Іаьхар хьалкхебе, хІаьта хІара устагІана тІера 7,7 килограмм тха даккха.

Уж декхараш толамца кхоачашдара цхьа барт-цхьоагІо йолаш хьинаре къахьег нов. Эсмухамбетова бригадерча берригача болхлоша.

Эггара бехктокхамера ха я царна хІанзара яр. 26-ча марта денз дахка доладеннад жа. ХІанз бахкача 350 жийна тІехьа 503 Іаьхар ба. Уж деррига Іоахарий лазар ца кхеташ да. Цу гІулакхо хьагойт жа дахкара бригада е еззача тайпара кийчо яьлга.

Жа чудоахка помещенеш цІена, йІайха я. Шортта йол, силос, концентраташ латт помещенешта юхха тІаэза. Тоаяьй решеткаш, кормушкаш, хІаьта жа дахкаш эша иштта кхыйола инвентарь.

— Жа дахкаргдола кампани дика чакхъяккхара чІоагІа лоархІаме да, — йоах нов. Эсмухамбетова, — жа дахка дика кийчдари, хІаьта эггара хьалхарча деношка денз Іоахаращта дика гІулакх дари. Деннеи буси жерчашка хьожаш болхлой хул помещенешка. Дехка жерч сакмале чу а оттадий къаьстта дика кхоаб. 20—25 дийнахьа Іоахарий сакмале чу а дехке минералаш, тух, концентраташ тел. Цу тайппара леладеш хилча Іоахарий дика тоаденна хул.

Жа леладеш къаьстта дика болх беш ба А. Саидов, Б. Эзболов, Ю. Коногон, Я. Шерипов, кхыбараш а.

СССР Лакхехьарча Совета хоржамий сийна декхар тІаийцад воккхагІа волча чабана Н. Эсмухамбетова бригада: цхьаккха Іаьхар ца а болийташ жа дахкилга чакхдаккха.

М. АЗИЕВ.

Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода нов. Штейнгардт керте латтача № 5—6 йолча установка коллективо укх шера февраль бетта план ханал хьалха, 20-ча феврале кхоачаш а яь планал совгІа дуккха мехкдаьтта сийрда продукташ арахийцай. Цул совгІа, дикка лакъьеннай къахьегама эсарле, хІаьта арахецаш йола продукци а дикагІа кийчъю. Укх деношка, коммунистически къахьегама цІи еннай установка коллективана.

СССР Лакхехьарча Совета хоржамий сийна кхы а дукхагІа мехкдаьтта сийрда продукташ арахецара къахьегаш я хІанз № 5—6 йолча установка коллектив.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) установка начальник Штейнгардт, операторашa В. Тризнов, Р. Камалова, слесарь В. Викентьев, оператора гІонча Л. Казакова.

И. Плиева сурт.

СССР Лакхехьарча Совета хоржамашка

ХОРЖАМАШКАРА ХОРЖАМАШКА

Коммунистически парте массаза а ший керттерча декхарех декхар лаьрхІад, лархІа а лоархІ, халкъа вахара хьал тоадара йоакхо елга. КПСС Центральни Комитета берригача харжархошка даьча Кхайкарал тІарча цу дешаша хІара советски сага дог хьоаст, кхоаненах бола тешам лу, керда коталонаш яхара дегаш ураувттаду. Цудухьа, шерра дІайолаеннача хоржамий кампане дог гІоздоаккхача укх деношка, КПСС ЦК мартовски Пленум болх беш йолча деношка, берригача советски наха а санна наурцаша а шоай цІенача дег тІара йоах:

— Дукха езача Даьхенна дукхагІа юрта боахама продукташ яхар духьа хьинаре къахьегаргда оаха. Вай мехка хьадеш мелдола хІама халкъа, сага вахар тоадар духьа деш ма дий.

Из бакъда. Диъ шу хьалхагІа, СССР Лакхехьарча Совета хоржамашта кийчо еча хана, парте бІубенна хьакхайкадир, советски нах кхы а дикагІа, кхы а паргІатагІа бахийтар духьа, Даьхе тоаяр а хозъяр а духьа хадданза йоакхо ергья ше, аьнна. Парте а нов. Н. С. Хрущев керте латтача цун Центральни Комитето а Іалаьмате боккха болх баьб цу даькъе. Из гуш да Наурски районага хьежача.

Укх тІеххьарча диъ шера йовзаргйоацача йоалаш хувцаеннай станицаш. Масала, Наурская яхача станице наха шоашта керда хьалдаьд 300 гаргга цІа. Малхбузехьарча оагІорахьа хьахиннай керда кварталаш. Дукха ха йоацаш а тІехьа яьсса иллача моттиге хьахиннай шоай цІераш а йолаш йола улицашн переулкаши. Терско-Кумски канала Наурско-Шелковской га дода района эрий ара гІолла чакх а даьнна. Лаьтта дийндеш дола Тирка чурх хий кхаьчад екъача аренашка. Канала га чакхдоаккхача ханна станице хьалхиннай, еттача кирпишкех даь хоза цІеношa а дагІаш йола, болхлой поселок. Хоза кийчъяь квартираш кхаьчай «Теркумводстроя» дуккхача болхлошка.

Наурская яхача станице хьалъяьй детяслеш, детсад, продовольственни тика, шозза вІаштІаръяь гостиница, берий поликлиника, маькх ю завод. 520 бера деша моттиг йола юкъера школа, хьайбаш леладерий берашта лаьрхІа хьалъеш латт школа-интернат. Цу тайпара дика школаш я хІанз Ленина цІерахча, «Калиновский», «Советская Россия» яхача совхозашка. Ленина цІерахчеи «Наурский» яхачеи совхозашка хьалъяьй башха-дика больницаш, «скорая помощь» я районе.

Районни центре хІанз я асфальт йилла улицаш, асфальт йиллай Ленина цІерахча майда тІа, тротуараш я.

Боккха болх чакхбаьккхаб юрташка гаьнаш йогІаш. БІаьш гектараш хиллал керда хьунаш егІай Тирка йисте гІолла, гІум меттахьа ца хьийтар духьа дукха хьу егІай колхозий кхашта гонахьарча бурунни лаьтташка.

Дикка лакхденнад наурций культурни вахар. Постное, Козлово, Селиванкино, Капустино яхача юрташка хьалъяьй керда клубаш, хьайийлай дуккха книжкаш а долаш йола библиотекаш, райцентре да шера экран йола ахканара кинотеатр. Ахканара кинотеатраш хьалдаьд цу тайппара Мекенская, Калиновская яхача станицашка, «Калиновский», «Советская Россия» яхача, Ленина цІерахча совхозашка. Совхозий болхлой, колхозхой, гІулакхерча наьха шоай телевизораш я, наурцаша яздеш а хьайийдеш а 12 эзар гаргга газети журнали да.

Цу белгалдаьча масалашеи факташеи дика хьахьокх юрта къахьегамхой хьал-торон культурни вахари лакхденна хилар.

Р. БОГДАНОВ.

МЕХКДАЬТТА КЕРДА КІЕДЖ

Февраль бетта планах йола задани Карабулакски контора буровикашта юкъе хьалхагІа кхоачашйир буровой мастера, коммуниста Ю. Шкурата бригадо. Цу бригадо бурув техна № 64 йолча скважина чура йоккха мехкдаьтта кІедж техай. 7,5 миллиметр штуцерах деннеи бийсанеи 150 кубометр «Іаьржа дошув» арадоал.

Карабулакерча буровикаша укх шера из шоллагІа мехкдаьтта кІедж тохийтай. Шоай къахьегама совгІат СССР Лакхехьарча Совета хоржамашта хетаду буровикаша.

Буровикаша къахьегама эстафета санна дІаелар эксплуатационникашка дукха мехкдаьтта луш йола керда скважина.

А. БАКАЛЮК,
инженер.

ХОРЖАМИЙ СИЙНА

СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулача денна толамца накъа баха лерхІ «Октябрьнефта» телемеханизированни промысла мехкдаьттахоша. Хоржамий сийна тІаийца социалистически декхараш сийленца кхоачашдара хьинаре къахьег цехашкеи бригадашкеи.

1961-ча шера даьха толамаш тІачІоагІдеш хІара деннеи буси йола производственни заданеш тІехкхоачаш а еш, Даьхенна планал совгІа дукха мехкдаьтта тел промысла коллективо.

ДукхагІа мехкдаьтта даккхара керда торонаш гучайоахаш дуккха творчески балхаш ду промысла инженераша, мастераша, болхлоша. Иштта ер шу доладелча денз планал совгІа бІаьш тоннаш мехкдаьтта а луш 48 мероприяти чакхъяккхай. Цу мероприятеша боккха пайда лулга укх масалаша хьагойт. № 126—14 йолча скважине цемент а тохаш изоляционни балхаш дар бахьан долаш деннеи буси цу скважинера доаккха мехкдаьтта иш тонн тІакхийтар.

Цу тайпара балхаш даьча №№ 42—13, 58—11, 49—14, 132—11 йолча скважинашка доаккха мехкдаьтта а дуккха тІакхийттад.

ЧІоагІа терко тІайохийт промысла мехкдаьттахоша производственни процессашта автоматизаци механизаци яра. Насосни станцена, резервуарашкара мехкдаьтта дистара автоматизаци е сихдаь балхаш деш латт хІанз. Уж балхаш даь йистедаьлча кхы а лакхлургья къахьегама овсарле.

Доккхий толамаш даьхад скважинашта лаьттан кІалха капитальни ремонт еча болхлоша. Шоай заданеш 115—117 процент кхоачашъю цар. Бригадашта юкъе хьалхле лелаеш я нов. Сенюхаева кулгалду бригада. Лаьттан кІалхара оборудовани дика лелаю цу бригада, цул совгІа кхыча участкашта новкъостал а ду. Ер шу доладелча денз кхыча участкашта новкъостал деш 10 скважинана ремонт яьй бригада.

Къаьстта доккхий толамаш даьхад операторашa Меркашева, Воратникова, Абуталипова кулгалдеча сменаша. Производственни заданеш 118—125 процент кхоачашъю цар.

Иштта дика болх беш я нн. Соловьевеи Кривоносовеи кулгалду скважинашта капитальни ремонт ю бригадаш. Производственни заданеш тІехкхоачашъю операторашa нн. Акопова, Хантиева, Алиханова, дуккха кхыбараша а.

Хоржамий сийна къахьегама вахте а этта хІара денна керда толамаш доах телемеханизированни промысла коллективо.

Г. ЛУКЬЯНОВ,
«Октябрьнефта» НПУ телемеханизированни промысла воккхагІа вола инженер.

Республика промышленность семилетка диъларІча шера

Республика промышленностерча болхлоша тІаийца социалистически декхараш тІехкхоачашдаьд 1961 шера. Промышленноста валови продукци яккхара боарам 1960 шераца нийсбича 11 процент совгІа лакхбеннаб.

Дикка тІехкхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяреи продукци яккхарга дІабода мах лохбареи заданеш.

Промышленноста даькъе дІадахача шерара декхараш толамца кхоачашдаро йиш хилийтар коммунизма материально-технически база хьаяр духьа лоаттабеча дерригача халкъа къовсаме лоархІаме дакъа лоацаш долча семилетка диъларІча шера промышленность кхы а дукхагІа дегІайоалаергйола декхараш оттаде.

1962 шера Нохч-ГІалгІай АССР халкъа боахам дегІабоалабара йолча паччахьалкхен плана тІа оттадаьд валови продукци яккхара боарам 14,7 процент лакхбе, цу даькъе Совнархозе гІолла 15,2 процент а лакхбеш. Производство иззал лакхлуш цІаккха а хиннаяц вай республике. Промышленни продукци эггара дукхагІа яккха лаьрхІад хІанз а «къона» долча, цхьабакъда, эггара перспективнегІа долча промышленноста даькъе — химически.

Алхха цхьан 1962 шера продукци дукхагІа йоаккхаргья 64 процент. Иззал из дукхагІа йоаккхилга Іалашдергда полиэтилен доаккхаш йолча объектай комплекс болх бе йолаялийтара чотах.

1965 шера даккха лаьрхІачул дукхагІа доаккхаргда мехкдаьтта 1962 шера.

Иштта жоп лу Нохч-ГІалгІайчен мехкдаьттахоша «Іаьржа дошув» дукхагІа даккха, аьнна парте баьча тІахьехама.

Мехкдаьтта доаккхаш цу боарамга кхоачилга Іалашдара лаьрхІад тохкама детташ дола бурош 40 процент дукхагІа тоха а Малгобек - Вознесенскерчеи Іаьлий-Юртарчен мехкдаьтта доаллача тІерча мелови тІоанашкара промышленни мехкдаьтта даккхара кийчо е а. Плана тІа оттадаьд мехкдаьтта чакхдахареи мехкдаьтта продукташ яхареи боарам дІахо лакхбе. Масала, 50 процент дукхагІа йоаккхаргья парафин. Из йоаккхаргья керттерча даькъе Грозненски нетфемаслозаводерча парафинови цеха хьалхара очередь болх бе йолаялийтара чотах. ДикагІа дола бензинаш 35 процент дукхагІа доахаргда.

Машиностроени промышленноста вокх доакъоел сихагІа дегІаккхувла а из 15 процент лакхъе а лаьрхІад. Мехкдаьтта аппаратура 20 процентал совгІеи тракторни прицепаш 34 проценти дукхагІа хьае лаьрхІад, хІаьта болата арматура шозза дукхагІа ергья. 1962 шера арахецаш йола продукци дикагІа а, чІоагІагІа а, ассортимент дукхагІа йолаш а хургья. Хьае йолаергья боккха халкъа боахама лоархІам болаш йола продукци — полиэтилен, полиизобутилен, гранулированнии электроднии кокс.

Машиностроене хьае езаш я шушаш автоматически юларг1йола машинаш, дахчах Іургаш доаха электробуролгаш, электроизмерительни приборашa, бурув детта 13 ГР яха насосаш, цементировочни агрегаташ, тІоанашта тохкамбеш йола машинаш, кхыйола изделеш.

Цу тайппара 1962 шера дукхагІа хьаде лерхІ халкъо леладу товараш: бежан даьтта — 15 процент, ганарий даьтта — 35, мебель — 20, виноматериалаш — 90 процент, шекар — 12-зза дукхагІа.

Паччахьалкхен планах 1962 шера дикка тоабе лерхІ промышленноста болх. Масала, къахьегама овсарле 1961 шерарчул лакхлургья совнархоза промышленносте 6,6 проценти моттигерча Советий промышленносте 3,4 проценти. Къахьегама овсарле иззал лакхъе йиш хургьяц промышленноста массадолча доакъошка керда техникеи технологии шерра юкъе ца йоалайнча, технологически процессаш эргайоахаш тоа ца йича, производствана механизации автоматизации ца йича.

Керда техника юкъейоалаяра даькъе укх шера Іалаьмате дукха балхаш дергда, царех керттерадараш ераш а долаш: мехкдаьтта доахача промышленносте — тІоанашта тІаухийташ бола низ чІоагІ а бергболаш пайданагІа долча тайпара мехкдаьтта дахара йола рекомендацеш, кІоарга скважинаш яха бурув деттара йола техникеи технологии оттаяр; мехкдаьтта чакхдоахача промышленносте — синтез, молекулярни цаций хьисаперча кердача адсорбенташта тохкамбар а уж балха юкъейоалаяр а, пайданагІа йола керда катализатораш хьаяр; кхачан промышленносте — свекловични патокеи крахмальни бедали спиртовии ацетоно-бутиловии промышленносте комплексно чакхъяхар, кхыдараш.

Дукха балхаш чакхдаха лерхІ производствана механизации автоматизации еш. Царех лоархІамегІа дараш да: хий хьаувзача кхаь станценеи резервуарни парка цхьан сборни пунктанеи автоматизации телемеханизации елга, бурув деттача моттиге кулгашца деча халача балхашта механизаци яра лаьрхІа йола АПУ-10 яха программни управлени а йолаш йола автомат хьаелген цунна тохкам белгеи, цхьан установке мехкдаьтта доаккхача процессашта комплексни автоматизации телемеханизации елга, Совнархозерча 81 процент йолча предприятешка мухь тІаботтареи Іобоассабареи балхашта комплексни механизаци елга.

Уж белгалдаь балхаш чакхдахаро йиш хулийтаргья, къахьегама овсарле лакхъяь ца Іеш, производствага дІадодар лохде а болхлой къахьегам аттача баккха а.

Республике дІахо а шерра хьалъергья капитальни гІишлош.

Соахкарчул 15 процент дукхагІа дІайохийтаргья капитальни вложенеш.

1962 шера болх бе йолаялийта лерхІ Грозненски химически заводе синтетически этилови спирт доаккха шоллагІа очередь, Вознесенскера Грозне йоагІа нефтепровод, полиизобутилени этанови блоки доаккха установка, машинаш ю кхоъ завод, Новогрозненски ТЭЦ-е котлоагрегат, цІеношa ду комбинат, Ермоловски ДОК-е хьу шаьрьеча плитай цех, кердача дулха комбинате дулха-хьоанала цех, дуккха кхыйола промышленни объекташ.

Алхха Совнархозеи моттигерча Советийн промышленносте гІолла 1962 шера паччахьалкхен капитальни вложеней чотах хьал а даь, наха чуІе дІалургда 99 эзар квадратни метр чуІе моттиг йола цІенош; хьалъергья дуккха культурно-бытовой объекташ.

Парте обкомо чІоагІ а даь, чакхдоахаргдолаш балхаш да капитальни вложенеш гІойле йолча оагІорахьа дІаяхийтара ларда тІа производственни мощносташ сихагІа болх бе йолаялийтара, хьалъяь яха лаьрхІача объекташта деррига материальнии, къахьегамеи, финансовии кхоачамаш тІадерзадара, керда хьалъе еза гІишлош юхаозара, чакх ца йоалаш юсаш йола объекташ кІезигьяра, гІишлош хьалъяра база шеръяра, гІишлош комплектни оборудованецеи проектно-сметни документацеи ханнахьа Іалашъяра, гІишлой-монтажни балхашта механизаци яра.

1962 шера планах хьалъе лаьрхІача производственни гІишлошта хьожаяьча ерригача капитальни вложенеех 70 процент хьалъянза йиса объекташ хьалъярген 30 процент юхедиса кагий балхаш кхоачашдаргеи дохийтаргда. Хьожаяьча капитальни вложенешца нийсйича 1962 шера хьалъяь яланза йола гІишлош кІезиглургья Совнархозе гІолла 66 процентагара 57 процентага кхаччалцеи моттигерча Советашка гІолла 64 процентагара 23 процентага кхаччалцеи.

Укх шера механизаци е лерхІ гІишлошкарча халача балхашта. Масала, комплексни механизаци ергья дерригача балхех 93 процент лоацаш лаьттанца деча балхашта, 91 процент лоацаш бетонни маркхал беча, 93 процент гІишлошта конструкцеш уттаеча балхашта.

1962 шера промышленноста болхлошта хьалхашка латтараш доккхийн бехктокхамеи декхараш доллашехьа а «Малгобекнефта» НПУ шоллагІча промысла коллектива инициативах шерра социалистически яхь яьржай республике СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулача денна бахьа боагІача тайпара накъа бахар а семилетка диъларІча шера план ханал хьалха кхоачашъяр а духьа. Январь бетта промышленносто баьча балха итогаша хьахьокх 1961 шерара декхараш кхоачашдарца промышленноста болхлошта 1962 шера дика болх бара эша хьалаш вІаштІехьдаьха хилар. Январь, февраль бетта валови продукци арахецара план 102 процент кхоачашъяьй, хІаьта къахьегама овсарле лакхъяра план — 102 процент.

Массанахьа а айлуш латт къахьегама хьинар, дебаш латт производстве хьалха латтарий мугІараш, тІа-тІа дукхагІа шерлуш боагІа коммунистически къахьегама тІехьара болам.

ХІара болхлочо, техника, инженера, Іилмахочо, гІулакхерча саго ший сий дола декхар лоархІ КПСС XXII-ча исторически съездо тІаийца йоккха программа кхоачашъеча юкъе шийгара доаггІаш дола даькъа лоацилгах.

Партийни, советски, профсоюзни, боахама кулгалхой декхар да из айденна къахьегама хьинар промышленноста болх дукхалла а дикалла а тоабара тІадерзадар, дІахо а къахьегамхой творчески инициативеи къахьегама хьинари дегІадоаладара, хІара болхлочо ший балха нормаши социалистически декхараши кхоачаш а тІехкхоачаш а дергдола хьалаш вІаштІехьдахара, семилетка ханал хьалха кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсаме керда коталонаш яхара новкъостал дар.

Шеко яц Нохч-ГІалгІайчен промышленноста болхлоша 1962 шера — семилетка диъларІча шера — шоашта хьалхашка латта доккхийн бехктокхамереи декхараш кхоачашдаь ца Іеш, уж дикка тІехкхоачаш а даь, коммунизма материально-технически база хьаяра юкъе шоашкара доаггІаш дола даькъа лоацаргхиларах.

С. СИНЕЛЬНИКОВ,
КПСС обкома промышленно-транспортни отдела заведующи.

ОЕРДАЦО

2-гІа оагІ. 8 март, 1962 шу.

Советски кхалнах—коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоацараш

„КХАЛСАГ БОКЪОНЦА КОРТАМУКЪА ЯККХАРА А БОКЪОНЦА МАІАЧА САГА НИЙССА ЦУН БОКЪО ХИЛАРА А ОБЩЕСТВЕННИ БОАХАМ ХУРГБОЛА, ОВСАРЛЕ ЙОЛЧА ЮКЪАРЧА КЪАХЬЕГАМЦА КХАЛСАГО ДАКЪА ЛОАЦАРГДОЛА ГІУЛАКХ ДЕ ДЕЗА“.

В. И. Ленин.

Лоаман кхалсаг тахан

Советски Іаьдало шерра сийрда никъ хьабийлаб лоаман кхалнаха. ХІара денна, хІара сахьата дукхагІа чІоагІлуш латт цар гІулакх, сакхетам, хьинар. Сийлахь-йоккха Октябрьски революци хилалехьа дийша яла йиш ярий нохчийн гІалгІайн кхалсага, бокъо ярий цун къахьега, иразага кхача? Ца хов каьхат-мотти тІехьайнса хилари дар лоаман кхалсага хинна дакъа.

Паччахьа замах лоаман кхалсага вахар миштa дар массанена дика довзаш да, цхьабакъда, са цІаьхха а кхы цІаьхха а дувца дог доагІа из, кхалсага кхел нийсъяра даькъера Сийлахь-боккхача Октябра лоархІам кІоаргга кхетабар духьа.

Лоаман кхалсаг лоалах мукъаялар хьахьоккаш долча эггара лоархІамегІарча хІамаех цаІ да цунах Іилмахо хилар.

Революци хилалехьа е деша а, е язде а ца ховш хинна лоаман кхалсаг, хІанз Іилманна чуеннай. Лоархіамера Іилман проблемаш кхоачашъяра тІехь болх беш, вузе Іилман-педагогически болх беш я из.

Вахара, Іилман еррига наІараш шоашта хьалхашка йийла латтача лоаман кхалнахах цаІ я къона Іилмахо гІалгІа Долакова Идриса Раиса. Студентка ше йолча хана денз Іилманца чІоагІа безам болаш яр Раиса. Чулоацам кІоарга болаш хулар цо яздеш дола балхаш, еш йола докладаш, цудухьа дика мах бора цар.

ТІехдика дешар а общественни болх а вІаши дика тардеш леладора Раисас.

Киргизски паччахьалкхен университете филологически факультет йистеяькхача яьнначул тІехьагІа, СССР Іилмай Академерча метташ Іомадеча института аспирантуре деша а яхе, из 1959 шера дика чакхйоаккх Долакова Раисас.

Воккхача Іилмахочо-кавказоведа, профессора Дешериев Юнуса Іилман кулгал а деш кандидатски дисссертаци кийчйир цо «Нохчийн гІалгІайн метташтa юкъерча глагола дІаяхача ханий система» яхача темах лаьца.

Цо язбаь болх чІоагІа Іилман а практически а лоархІам болаш ба нохчгІалгІай глагол яхар санна йола чоалханера проблема къоастаяра.

Укх шера 27 феврале Грузински ССР Іилмай Академе метташ довзача институте кандидатски диссертацена защита еш яр Долакова Раиса. Института Іилман Совето масса саг раьза а волаш филологически Іилмай кандидата степень хьожайир къонача специалиста.

ХІанз йоккхагІа йола преподаватель а йолаш Нохч-ГІалгІай Паччахьалкхен институте болх беш я Долакова Раиса.

ЦІенача дег тІара къона Іилмахо даькъала ювца а доккхий творчески толамаш дахар ловш цунна ловца баккха а безам ба са.

Долакова Раисай а кхыча кхалнаьха-Іилмахой а гІулакхаша дика хьахьокх. вай парте, правительства белгалбаькхача новкъа гІолла майрра гІа боахаш йодача, лоаман кхалсагага фу дуларгда.

Ф. ОЗДОЕВА,

Нохч-ГІалгІай историе, метта, литература Іилма-тохкама института Іилман болхло.

Сийрда уйлаш, дика гІулакхаш

Малагіча хьокхамашца накъа даьхкад шо Дунен халкъий кхалнаьха денна — 8-ча марта, хІаьта миштай шун дІахо йодача ханара планаш, аьнна хаттараш дир тха корреспондента Нохч-ГІалгІай историн, меттеи, литературан Іилма-тохкама института Іилман болхлошка Джамбулатова Зинайгеи, Гойгова Заремайгеи, Нохч-ГІалгІай писателий Союза правлене председателага, поэтессага Ахматова Раисайгеи. Цу хаттарашта жоп а луш цар аьлар.

1941 шера Къилбаседа-ХІирий педагогически институт йистеяькхачул тІехьагІа хьалхагІа педагогалла а цул тІехьагІа ворхІ шера Іилман болхло йолаш Нохч-ГІалгІай историн, меттеи, литературан Іилма-тохкама института Іилман болхло йолаш а болх бу аз. Институте болх беча юкъах «1941—1945 шш. Сийлахь-боккха Даьхен тІом хиннача шерашкара Нохч-ГІалгІай къахьегама гІулакхаш», «Нохчийн гІалгІайн тІемахой Даьхен Сийлахь-боккхача тІем тІа», «Нохч-ГІалгІайчен кхалнах юртбоахама ворхІ шера план кхоачашъеча», яхача темаех дола балхаш яздаьд аз, хІаьта кепа теха институто ара а хийцад уж. «1920—1940 шш. Нохч-ГІалгІайчен халкъа образовани дегІаяр», «КПСС XX-чеи XXII-чеи съездашта юкъерча хана социалистически культура дегІайоалаеш лоаттабаь къовсам» яхача темаех дола са балхаш хІанз кепа тохаийчдаьда.

Из тІехьара тема аз язъеча «Советски Іаьдал латтача 1920—1961 шш. Нохч-ГІалгІайчене культура хьалъяр» яхача диссертационни балха тІехьара корта ба. ХІанз диссертаци йистейоаккхаш я со, хІаьта укх шера йистеяькха а лерхІ аз из.

Кандидатски экзаменаш дІа а енна диссертацена защита е бокъо еннай сона.

З. ДЖАМБУЛАТОВА.

* * *

СССР Іилма Академе Дагестански филиале 1961 шера йистеяькхай аз аспирантура. Аспирантуре дешаш йолча хана «Нохч-ГІалгІайчен къамаша Деникина духьал лоаттабаь къовсам» яхача темах диссертаци язъе йолаелар со. Цу тІа дувц советски Іаьдал доаккхаш хьинаре дакъа лоацаш нохчашеи гІалгІашеи леладаьча турпалерча гІулакхех. ХІанз диссертаци язъяь яла йоал со, хІаьта укх шера май бетта цунна защита а ергья аз.

ДІахо йодача хана аз лаьрхІад боккха лоархІам болча а хІанзалца кІоаргга ейза йоацача а Нохч-ГІалгІайчен историе ханах — 1927—1937 шерашка вай республика промышленность дегІаярах— йолча темах болх язбе.

З. ГОЙГОВА.

* * *

Дуккха уйлаш дег чу ух укх деношка. БІаьсти кхаьчай вай лаьтта. Безаме беркате бІаьсти. Лай кІалхара доагІача эггара хьалхарча ховхача зизашца — подснежникашца кхаьчай из.

Массанахьа гуш белабенна нах ба. Уж ба вахар керда доаккхаш боахка вай кхашкареи заводашкареи къахьегамхой. Уж ба уж космически кемаш, атомни ледоколаш хьадаьраш, целинни лаьттай дай, дукха еза Даьхе шоай къахьегамца хозъеш бараш.

Ма доккха ираз да вай замалахь вахар. Язде хІамаш ма дукха а да вай писателашта.

ХІанзара саг иллеца вувцар, цун деррига хьинар хьахьокхар — писателa сийлахь дехкар. Укх замалахь дахача вайначул дикагІа цхьаннена а карагІдаргдац из ди. Вай замах яздаь хІамаш баркал оалаш дешаргда вай тІехьенаша.

ХІара писателa а санна цхьа хІама да сона дага доаллаш. Вай ханара керда кхалсаг, къахьегамхо — лоаман кхалсаг ювцаш поэма язъе безам ба са.

Р. АХМАТОВА.

ИРАЗЕРА ВАХАР

Хала хиннад кхалнаьха вахар паччахьа Іаьдал долча хана. Къахьегача кхалнаьха маІача наха нийсса общественнии политическии вахара юкъе дакъа лаца бокъо хиннаяц. Къаьстта баьде хиннад лоаман кхалсага вахар цу хана. Нохч-ГІалгІай мехка дийша а общественни вахара юкъе дакъа лоацаш а кхалнах геттара кІезига хиннаб. ХІанз кхыча тайпара да гІулакх. Вай республике советски, партийни, комсомольски органашка, кхыча организацешка, юрта боахаме, промышленносте балхаш деш а школашка, техникумашка, институташка дешаш а Іалаьмате дукха нохчийн гІалгІайн кхалнах ба. Духьал Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен хьехархой институте дешаш я бІаь гаргга нохчийн гІалгІайн йоІ.

Къаьстта дукха нохчийн гІалгІайн мехкарий ба дешаш цу института историко - филологически факультета нохчийн гІалгІайн отделенешка.

ЧІоагІа дегаш гІоздаьнна накъа баьхкаб уж Дунен халкъий кхалнаьха денна — 8-гІча марта. Дикеи тІехдикеи дешаш ба дукхагІа бола студенткаш. Масала, Зязикова, Осмиева, Мальсагова, Талгатова, Незирова, кхыбараш.

Дика дешаш а общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лоацаш а ба студенткаш Дударова, Костоева, Льянова, Оздоева, Гигаури.

Укх шера историко-филологически факультет чакхъяькхха баргба нохчийн гІалгІайн отделенера йийс гІалгІайн 4 нохчийн йоІ, хІаьта физико-математически факультетера 2 йоІ. ПхелагІча курсе багІачарех цхьабараш практике баха ба. Институте дика дешаш санна дика дІахьу цар школашкара практика а. Царех ба Абадиева Луиза, Алероева Хадишат, Бзаева Елизавета, Латирова Роза, кхыбараш.

Сакъердаме а иразе а вахар да пед-института студенткай дар.

Сурта тІа: института студенткаш (аьрдехьара аьттехьа) Сакова Фаина, Васина Света, Рогушина Оля, Зязикова Макка, Осмиева Люба.

И. Плиева сурт.

СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулача денна а Дунен халкъий кхалнаьха цІейна а толамца накъа яхара хІара денна йола производственни заданеш 120 процент а кхы совгІа а кхоачашъеш хьайоагІа Наьсарен электрифицированни инструментий завод хьалъеш йолча цхьайттлагІча гІишлой-монтажни управлене № 1 йолча участка штукатурни малярнии балхаш ду бригада. Хьалхарча мугІарех латташ ба цига болх беш бола кхалнах.

СУРТА ТІА: бригада дикагІбола болхлой (аьрдехьара аьттехьа) Гадаборщева Аза, Аушева Милихан, Камурзоева Долатхан, Светличная Анда, Даурбекова Насыпхан, Дзюблаева Елизавета, Аушева Тамара.

И. ПЛИЕВА сурт.

Кхалнаьха ди дездеш

Дог гІоздаларца дезду Дунен тІарча кхалнаьха цІей укх шера Грозненски локомотивни депо кхалнаха. СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хулача денна сийленца накъа бахара хІара денна керда къахьегама толамаш доахаш хьабоагІа уж.

Къаьстта дика болх беш ба укх деношка болхлой Наурбаева Белила, Исраилова Іайна, Любова Коку, штукатур Усманова Салимат, токарь Салина Анастасия, кхыбараш а. ХІара дийнахьа йола заданеш 120—130 процент кхоачашъю цар.

Сийрда, цІена, паргІата я механический цех. Из цех иштта делаеш ба Гайдукова Марияи Гуженкова Антонинан. ЧІоагІа къахьег цар цу чу порядок хилийта гІерташ. Укх шера хьалхарча шин бетта хьагул а яь, дІаеннай цар 2500 килограмм бронзови опилкаш, 300 килограмм бабит, 800 килограмм бос бола металл.

Депо болхлоша чІоагІа лоархІаш я материалаш дІаекъаш йола Мартанова Елена, оатхалаш цІенъю Колесник Рая, техник Губнелова Анна, локомотива машиниста помощник Гусейнова Тамара, кхыбараш а.

А. ТИХОНОВ.

ХАЛКЪА ІАЬДАЛА КАРАГІДАЬННАРАШ

БУХАРЕСТ, 6 март. (ТАСС). Дог хьаста хІама доацаш дар буржуазно-помещикий Румыне кхалсага вахар. Дезала юкъе, къахьегача, общественни вахаре вокхарна нийсса бокъо яцар. МаІача саго бер миссел болх бича а цунначул 40—60 процент кІезигагІа мах лора кхалсага. Кхыбараш харжа бокъо йолаш а парламенте ше хержа хила йиш йолаш а яцар кхалсаг. 70 процентал совгІа бола кхалнах дешар ца ховш бар.

— Румынски Халкъа Республика конституце 83-ча статьяца чІоагІдаьд боахама а общественни а балха массадолча даькъе кхалсага маІача сага нийсса бокъо хилар, — аьлар РНР кхалнаьха къаман Совета деятельница М. Гроза ше ТАСС-а корреспондентаца къамаьл деча хана.

Румынски болхлой парте хьалхленца румынски халкъо доккхий толамаш даьхад экономика дегІайоалаеча, социализм хьалъеча. Цунах доккха дакъа доалл кхалнаьха а. Производстве болх беча РНР берригача къахьегамхоех кхоалагІа дакъа гаргга бараш кхалнах ба. Инженераш болаш 11000 кхалсаг я мехка. Іалаьмате дукха кхалнах ба юрта боахаме болх беш. Халкъа образованера 60 процентн медицински болхлоех 74 процентн бараш кхалнах ба. Академикаш, РНР Академе членаш-корреспонденташ болаш кхалнах ба РНР-е; 300 совгІа кхалсаг я Іилма-тохкама болх беш.

Паччахьалкхено 13000 гаргга йолча кхалсага орденаши медалаши еннай. Шин кхалсага Социалистически Къахьегама Турпал яха цІи еннай.

Кхалнаха доккха дакъа лоац мехка общественни вахара юкъе. 77 кхалсаг — РНР йоккхача къаман собране членаш, 38000 совгІа кхалнах — халкъий советий депутаташ.

Халкъа Іаьдало къаьстта чІоагІа йоакхо ю кхалсаганаьна. Дукхха берий учрежденеш я мехка.

— Советски кхалнаха толамаш доахаш чІоагІа дика хеташ ба РНР кхалнах, — аьлар ше къамаьл даь йоаллаш М. Гроза. — Тхона бола хьокхам ба советски кхалнах а цар болх а. 8 марта оаха дІайха моаршал дохьийт коммунизм хьалъеш болча Советски Союза кхалнахага.

Хьалхарча мугІарашка

Коммунистически партеи Советски правительствaи кердача, коммунистически кхетамца, вай мехка коммунизм хьалъеча хьинаре къахьега кийча болаш кхебу советски кхалнах, хІаьта царна маІача наха нийсса бокъонаш а еннай.

Укх шера советски халкъо цІаккха ца хиннача тайпара хьинар айденна дезду 8 март. Шоай берригa низ тІабахийта семилетка диъЛагІча шера план ханал хьалха кхоачашъеш боахк КПСС XXII съезда решенеша дегаш гІоздаьха бола советски нах, шерра йоаржаяьй цар социалистически яхь.

Цу яхье дакъа лоац тха № 21-24 йолча участка коллективо а. Тха коллективе хІанз болх беш 12 кхалсаг я, берригаш а тайп-тайпарча къамех а ба уж. Тхоца ба эрсий, татараш, эрмалой, иштта кхыдолча къамех кхалнах. ВІаши барт болаш, цхьоагІо йолаш, хьинаре къахьегаш ба тха коллектива членаш. Цудухьа дІадахача шера паччахьалкхен план ханал хьалха кхоачашъе а планал совгІа дуккха тоннаш мехкдаьтта сийрда продукташ арахеца а вІаштІехьдаьлар тха. Иштта дика оаха къахьегарах завода коммунистически къахьегама участок аьнна цІи тиллай тха коллективах.

Дика болх бу тха коллективо укх шера а. ДІабахача февраль бетта план 111,2 процент кхоачашъяьй, хІаьта дикка лакхъяьй къахьегама овсарле, мехкдаьтта сийрда продукташ яхарга дІабода мах лохбаьб.

ЧІоагІа къовсам лоаттабу тха коллектива членаша хІанз а къахьегама овсарле лакхъяра, электроэнерги, пар, каустически сода, иштта кхыйола продукци кхояра. Семилетка диъЛагІча шера план ханал хьалха, 25-ча декабре кхоачашъе, 0,5 процент пар, 0,3 процент электроэнерги, 0,3 процент каустически сода кходе, къахьегама овсарле дикка лакхъе социалистически декхараш тІаийцад коллективо.

Производственни планн социалистически декхараш кхоачашдарал совгІа дІахо шоай балха говзал лакхъяра къахьегаш ба мехкдаьттахой. Дукхагіа бола кхалнах ба тха сайрийнарча кагирхой школашка, мехкдаьтта техникуме, институте хІанз заочно дешаш, Масала, мехкдаьтта институте заочно дешаш ба техник Саенко, оператор Погосова, Вязникова, техникуме — Лютина, сайрийнарча школе — Ушакова, иштта кхыбараш а. ХІаьта вІалла деша ца багІарашта лаьрхІа нов. Вязникова керте а латташ юхьера экономически школа хьайийлай тха участке. Деша багІарий чІоагІа йоакхо ю коллективо. Масала, дІа-юха новкъостал ду, дикагІа йола опыт дІайовзийт, мукъа денош тел. Цу гІулакхо хьахьокх вай парте наьха вахара хьал лакхдара, тоадара шерра никъ хьабийлалга, советски халкъ сийрдача кхоанента — коммунистически обществе дугалга.

Хьалха, паччахьа Іаьдал долча хана хала хиннад кхалнаьха вахар, хІана аьлча маІача наха нийсса бокъонаш хиннаяц цар. Иштта дац гІулакхаш вай Советски мехка. Советски Конституце — эггара демократическегІа йолча конституце маІача наха нийсса бокъо еннай кхалнаха къахьега, салаІа, иштта кхыдолчоа а. Цудухьа вай декхарийла да низ, хьаькъал кхо ца деш шошоай участкашка къахьега, исторически Программа кхоачашъеча доаггІаш дола дакъа лаца.

1954 шера Грозненски мехкдаьтта институт йистеяькхай аз, хІаьта 1959 шера денз болх бу укх завода № 21-24 йолча участке начальник а йолаш. Вай парте новкъосталца вІаштІехьдаьннад са сайна дагадаьллар кхоачашде а инженер хила а. Са санна шоай безам болчча деша а болх бе а вІаштІехьдоал кхыболча кхалнаьха а.

Аз доккхал ду ер паргІато еннача вай коммунистически партех, нийсса бокъо еннача Конституцех!

В. СЛОБОДСКАЯ,

Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода № 21-24 йолча участка начальник.

Хьехархо—депутаталла кандидат

Керда я № 6 йола Шаьлара юхьанцара школа. Школа керда хилча цига болх бу хьехархой а къона хиланза баргбац аьлча санна вІашагІкхийттай дукхагІа бараш кагирхой а болаш йола цун коллектив а.

Дукха ха яц Роза Мурадовна цу коллективе болх беш йола, бакъда, хІаьта а ше езаялийта вІаштІехьдаьннад цун. Деррига а кхо шу мара Роза Мурадовнах хьехархо хинна деце а къонача хьехархошта де новкъостал а дала хьехар а да цун, хІаьта хьехархочун болх дика а Іомабаьб.

... Школе дешаш йолча хана безабелар Розайна хьехархочун болх, хІаьта 1957 шера иттлагІа класс йистеяькхачул тІехьагІа хоадам боллаш лаьрхІар цо шийна дукха дезаденна гІулакх каралаца.

Цул тІехьагІа шин шера детсаде воспитатель йолаш болх баьб Розас. Цига болх беш йолча ханне а хьахьекхар цо берашта боаггІача тайпара кхетам бала ховргдолаш ше йолга, хІаьта хІанз эггара сий долашагІа бола болх беш — хьалкхувш йоагІача къонача тІехьенна кхетам луш, коммунистически обществе бахаргбола нах кийчбеш — йолча хана къаьгга гуш я цун хьехарчун говзал.

Дего къоабал а беш бу Розас хьехархочун болх. Хоза хет цунна бераш шийца безаме. Іимерза долаш, доккхал ду цо дешархошта дешар дезадалийта ший вІаштІехьдаларах.

Дика кхетаду Розас бера уйлаш, цун гІулакхаш дика довзаш хилча мара бокъонца вола хьехархо хила йиш йоацилга. Дукха къахьег цо ший цхьоалагІча классерча хІара дешархочун оамалаш йовза гІерташ.

Классе урок йолаеш хьалхагІа урокага бераш миштa кийчденнад, цІагІа бе бенна болх массане кхоачашбаьбий хьож Роза Мурадовна. Долла хІама вІаштІехьа хиларах тийшачул тІехьагІа дІайолаю цо урок. Иштта хул масса хана а. Сакъердаме а дешархошта дукхагІа пайда барг болаш а чакхйоаккх Розас урок.

ЧІоаггІа уйлаш тІайохийташ кийчлу Роза Мурадовна хІара урокага. КІезига дар а теркал ца деш ца дуташ урокаца дувзаденна мел долча дешашка хьож. Цун урока тІа масса хана а хул эшаш йола гойтара пособи, хІаьта иштта кхы урока мел эшар а. Цудухьа методически оагІонга диллача йоаггІача тайпара чакхйоал цун урок.

Переменах арадаьлча а Розайна гонахьа кхесташ хул бераш. Доккхал а деш безаме ладувгІаш хул уж шоай дукха езача хьехархочунга. Цо шоашта Іомадеча тайптайпарча ловзарашта чІоагІа раьза да бераш.

Школе болх беш йола дукха ха еце а, Роза Мурадовнас педагогически балха дикка опыт Іоаяьй. Дукха новкъостал ду цо шийца болх беш болча къонача хьехархошта план оттае, сакъердаме а дика а хургйолаш урок кийчъе, цкъаза яхе цар урок мишта лу, эшар фуд, малагІа новкъостал де деза хьож. ЦхьоалагІчеи шоллагІчеи классашка хьехаш болча хьехархой методически секце кулгалхо а я из.

Каст-каста хул хьехархо ший дешархой дай-ноаной болча, хІаьта цкъаза уж школе хьагул а бийя царца педагогически темаех сакъердаме беседаш ю.

Хьинаре дакъа лоац Роза Мурадовнас школа а комсомола а общественни вахаре. Агитатор я из. ЦІенача дег тІара безаме дувц цо къахьегамхошта КПСС кердача Программах, социалистически демократех, парте нийса дош юрта бахача нахах хІаранега дІакхоачаргдолаш, из цар бокъонца кхетадергдолаш.

...Бийса яхай. Дикка ха я цІагІара бараш бийша, бакъда Роза Мурадовна йижанза я. Кхоана хургйолча урокашта кийчо яьчул тІехьагІа ший учебникаш деша хов из — Нохч-ГІалгІай пединституте кхоалагІча курсе заочно дешаш я Роза Мурадовна.

Дукха ха йоаццаш, вай Даьхен дикагІа бола къонгаши мехкарийн СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла уттабеча деношка ялхлагІча школа хьехархоша шоай юкъарча собране берригаш раьза а болаш депутаталла кандидат оттайир шоай коллектива член а, массанена дукха езаш а йола Ахматова Роза Мурадовна.

Шеко йоацаш да къонача хьехархочо, комсомолка шийх иштта боккха тешам бенна тІадилла сий дола гІулакх дика кхоачашдергхилар.

С. КОТИЕВ.

СЕРДАЛО

3-гІа оагІ, 8 март, 1962 шу.

РОСТОВ-НА-ДОНУ. «СК-4» яха шоаш лела ялат чуэца керда комбайнаш дуккха цхьана арахеца йолаеннай «Ростсельмаша» коллектив. Кердача машина конструкци оттаяьй Таганрогски паччахьалкхен конструкторски бюро коллективо. «СК-4» яхача комбайна къахьегама овсарле 25 процент лаккхагIа я цул хьалхагIа хиннача «СК-3» яхача комбайначул. Укх шера арахеца лаьрхIад ялат чуэца 57 эзар керда машин.

СУРТА ТIА: керттерча конвейере латта «СК-4» яха керда комбайнаш. Аьттехьа — контролер Е. К. Селезневан слесарь-сборщик В. Г. Брутти.

В. ТУРБИНА сурт.
ТАСС фотохроника.
(Сурт хьанйцад фототелеграфаца).

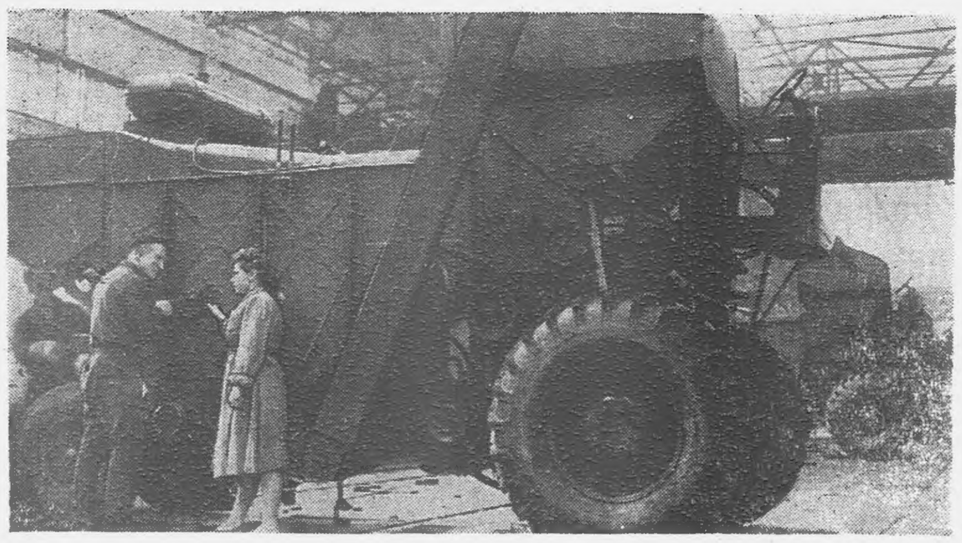

ЛОАРХIАМЕРА ГIУЛАКХ ТЕССА ЛЕЛАДУ

Кхашкарча балхий культура лакхъелга, ялат а кхыйола юрта боахама продукташ а алсам-йоахилга, хьайбашта шортта дика доакъар хулийтилга — иштта да кхашкара балхаш деш болча къахьегамхошта хьалхашка латта керттера декхар. Из декхар кхоачашдара дуккха а балхаш даьд МагIалбика района «Кавказ» яхача колхозе. Тракторашта, нохарашта, сеялкашта, макхашта ремонт яь баьннаб, кхашка арабалалехьа ремонт яь яккха лерхI ялаташ чуэцаш йола техника а, дукхагIа дIае лерхI хьажкIаш бобови культураш.

ДIайийна культураш дика хьукъийтара боккха лоархIам болаш дола ши гIулакх — кхашка кхо дуллилгеи дикагIбарий опыт кадрашта йовзийтилгеи — эшшача тайпара йоакхо ца еш, тесса леладу колхоза кулгалхоша. Из дош кертахдаькхача, цунна мукIарло деш бац колхоза керттера агроном Резников а, колхоза председатель Бирюков а, партбюро секретарь Герасименко а.

— ШоллагIа бригада хIанзалехьа а кхашка кхо дилла яьннай, трактористаш дешаш ба, — йоах цар, цхьанне багах оалаш санна. Хьожаргда вай бокъонца из миштад.

Эггара хьалха белгалдаккха деза колхозе оттаяь кхашка кхо диллара план геттара зIамига хилар — 3000 тонн. Баьца даараш, бобови а кхыйола а культураш ца лаьрхIача а, духхьала ялата, аьнна, хьажкIаш а ши эзар гектар дIаювча колхозе малагIча хьисапах оттаяьй селла зIамига план? ДIайийна хIамаш дика хьувкъаргйолаш лаьтта тоадара-м хIара гектара тIа 15 тонн а кхы дукхагIа а кхо дилла ма дезий. Цу лоархIамах аьлча, хьажкIаш дIае оахача лаьттах кхоалагIча даькъа а кхоачамбеш дац, план «тIехкхоачаш а еш», из болх эггара дикагIа латтача шоллагIча бригаде кхашка диллла кхо. Ишттарча «толамех» доккхал деш ба колхоза кулгалхой. Укх тIехьарча хана геттара сацийтад цига кхашка кхо дуллилга.

— Иззал кхо дилла деза, аьнна, правлене хьааьнна хIама-м дац тхога, — йоах йиъ лагIча бригада кулгалхочо нов. Шаленне, — цхьабакъда, шоллагIча бригадал тIехьа ца диса-м хьожаргда тхо. — Укх тIеххьарча хана мара вIалла дIа а доладаьдац цига кхашка кхо дуллилга. Цар кхашка дихьа кхо... 250 тонн да. Вокх бригадашка хIанз а дIадоладаьдац кхашка кхо диллара балхаш.

Механизированни звенош чIоагIъеш КПСС горкома бюрос колхозе укх деношка ший заседани яьча хана колхоза дикагIа болча звенош-та а ховш дацар шоай кхашка мел удобренеш яхкай. Цох кхы цIаькха а гучадоал кхашка кхо диллара гIулакх, хур-хургда аьнна, колхозе тесса дита хилар. ХьалхагIа тийнача лоадам боацача планашка а ца хьежаш, маэшша кхо дилла деза кхашка, ишта мара Iалашдулургдац ялаташ дика хьувкъилга.

ДIайийна культураш хьувкъаяра, царна эшшача тайпара гIулакх дара иштта боккхача лоархIаме да механизатораши полеводаши шоай болх дика бовзаш хилар. Трактористий балха говзал лакхъяра хьайийла курсаш я колхозе болх беш. Алхха технически дешаш Iомадаь ца Iеш, юртбоахама культурашта деча гIулакхий агрономически бокъонаш а Iомаю цу курсашка. Из дика да. Цхьабакъда, во да цхьаькха: трактористаш кIезига ух занятешка. Масала, йиъ лагIча бригадерча тракториста А. Гурьева йоах:

— Ткъаьх тракторист ва тхо Чкалова юрта вахаш а болх беш а, хIаьта занятешка центральни усадьбе аха деза. Наькъаш деха хиле а, дIадаха машин ца нийслуш дисе а, занятешка дIадаха вIаштIехьа ца доалаш моттигаш дукха нийслу. Тхо дахаш долча юрта еш хилча нийсагIа хургъяр уж занятеш. Алхха трактористаш Iомабаь ца Iеш, кхашка балхаш деш бола берригаш а Iомабе беза лаьттанца балхаш мишта де деза.

Моттийта леладу гIулакхаш дита а дита, ха ца а тулийташ, еррига юртбоахама культураш дика хьувкъилгеи укх шера тIаийца доккхий декхараш толамца кхоачашделгеи Iалашдара мел эшар де деза колхоза кулгалхоша Iалаьмате сиха.

А. ХАРСИЕВ.

Доазол дехьара

„Коммунизм—из тоаденна вахари шортта рузкъеи дола общество"

БУДАПЕШТ, 5 март. (ТАСС). Тахан Москве дIайолаенна КПСС Центральни Комитета Пленум венгерски къахьегамхоша керттера уйла тIайохийташ я. Пленума балха хьакъехьарча хоамагара дIайолалу тахан будапештски радио тIеххьарча хоамий передачаш, Пленума материалашца хьаеллалу «Эшти хирлан» яхача сайрийнарча газета хьалхара оагIув. «Коммунизм — из тоаденна вахари шортта рузкъеи дола общество» — из тайпа йоазув оттадаьд газето Москвера бенача хоама керте.

Женеве е лаьрхIа переговораш юкъахъяха гIерт Франци

ПАРИЖ, 6 март. (ТАСС). Официальни гIозараша яьча заявленега хьежжа, Франс Пресс яхача агентства беча хоамах, французски правительства ший викал ца вахийта лаьрхIад герз дIадаккхара 14 марте Женеве вIашагIкхетаргйолча 18 паччахьалкхен Комитете.

ЧIоагIлуш латт СССР-аи ГДР-аи юкъера экономически гIулакхаш

ЛЕЙПЦИГ, 5 март. (ТАСС). Дукха ха йоаццаш КПСС ЦК Хьалхара секретарь, СССР Министрий Совета Председатель новкъост Н. С. Хрущеви СЕПГ ЦК хьалхара секретарь, ГДР Паччахьалкхен Совета председатель новкъост В. Ульбрихти вIашагIкхийттача хана цар вIаштIехьдаькхача тайпара укх шера 5-ча марта Лейпциге хиннача бIаьстанарча ярмарке кулгаш яздир 1962 шера СССР-ен ГДР-ен вIаши дожхаргдолча товарий хьакъехьара протокола, хIаьта иштта 1962 шера Советски Союзо ГДР-а льгота а йолаш 280 миллион сом ахчан маьха юхалург товарни кредит даларах йолча соглашенена а.

ВIаши барта а долаш СССР-ен ГДР-ен 1962 шера шоайла дIа-юха дожхаргдола товараш 2 миллиард сомал совгIа а 1961 шера шин мехка юкъе дехкача товарел 12 процент дукхагIа а хургда.

Советски Союза правительства тIадожадарах соглашенена кулг яздаьд СССР-а Министрий Совета Председателе заместителе А. И. Микояна. ГДР-а правительства тIадилларах — ГДР-а Министрий председателе заместителе Б. Лейшнера.

Кулгаш яздеча хана цига бар советски оагIонгахьара правительственни делегаце членаш. Немецки оагIонгахьара цига бар СЕПГ ЦК-а хьалхара секретарь В. Ульбрихти кхыбола официальни нахи.

Лейпцигерча болхлошца вIашагIкхетар

ЛЕЙПЦИГ, 5 март. («Правда» соб. корр.) КхоалагIа ди да КПСС ЦК Президиума член, СССР-а Министрий Совета Председателе заместитель А. И. Микоян керте латта Советски правительственни делегаци ярмаркий городе хьоашалгIа яха йола. Доттагийн вежарийн санна тIаэц Лейпцигерча наха советски халкъо бахийта викалаш.

Германски Демократически Республике йоккхагIчарех йолча лейпцигски металлургически завода болхлошца вIашагIкхийттай тахан советски делегаци.

Заводага хьежа баьнначул тIехьагIа цун цхьан цехе митинг хилар.

Дег чура доагIача дешашца А. И. Микоянага, В. Ульбрихтага, цар новкъосташка моаршал хьаттар шлифовщика Эрнст Ланхейма.

ЧIоаггIа раьза хинна детташ тIоараш а долаш митинге къамаьл дир А. И. Микоянеи В. Ульбрихтеи.

Москвагахьа йийрзай уйлаш

ПРАГА, 5 март. (ТАСС). Массаза санна боацаш, тахан къаьстта дукха нах ба Прагерча газеташ дохкача будкашта хьалхашка. «Сайрийнара Прага» яхача дикагIа лоархIаш долча Чехословацки газета тахан дукхагIа я очередаш. Цу тIа кепа теха ба КПСС ЦК Пленумах а «Коммунизм хьалъяра хIанзара этапи юрта боахама деш дола доал тоадара партена хьалхашка латта декхараш» яхача Н. С. Хрущева докладах а бола хоам.

КПСС ЦК Пленум дIайолаяларах бола хоам таханарча радиопередачай керттера тема я. Миллионаш болча наха чIоагIа уйла тIаяхийта ладувгIар эрсий, чешски, словацки меттала Москвера Н. С. Хрущева доклада хьакъехьа баьча хоамага. Пленума материалаш кепа тоха кийчлуш я пражски газетий редакцеш.

ПЛЕНУМАХ ДОЛА ХОАМАШ АМЕРИКАНСКИ ГАЗЕТИЙ ОАГIОШ ТIА

ВАШИНГТОН, 5 март. (ТАСС). ЧIоагIа уйла тIаяхийта КПСС ЦК Пленума болх зувш я Вашингтон.

Н. С. Хрущев доклада изложени Москвера дIайийша яланза яр сайрийнара газеташ арадоалача хана. Цудухьа Пленум дIайолаяларах а юрта боахама дешаш дувцаш цига КПСС ЦК Хьалхарча секретара Н. С. Хрущева йоккха доклад ярах а информационни агентстваша денна лоацца хоамаш мара кепа тохан-зар цар.

«Стар» яхача газето хьалхарча оагIо тIа деннад Пленуме къамаьл деча ханна даькхха Н. С. Хрущева сурт.

СПОРТСМЕНАШ КIУВСА ТIА

Укх деношка химикий клубе чакхъяьлар Нохч-ГIалгIай республикански «Труд» яхача ДСО спортсменийн кIалкхетаргах латара йола яхь, дакъа лоацаш 60 саг а волаш.

КIувса тIа баьлар дай дегIамаш дола (49 кг.) къона спортсменаш В. Арканюки (№ 55 йола школа) М. Абухаджиеви (Черноречера школа). Котваьлар дика кийчвенна хинна В. Арканюк.

Кхыдола дегIа дозалаш долчарна юкье республика чемпионаш хилар: С. Магомадов, М. Дахкильгов, А. Батыжев, С. Дукаев, Х. Мурадов, Б. Исаев.

ЧIоагIагIа а сакъердамегIа а дар боккхагIчарна юкъе хинна латар. Боккхийчарна юкъе чемпионаш хилар: Б. Багишев, В. Дадаев, В. Соколов, М. Джамбеков, иштта кхыбараш.

К. МУСАЕВ,
СССР спорта мастер.

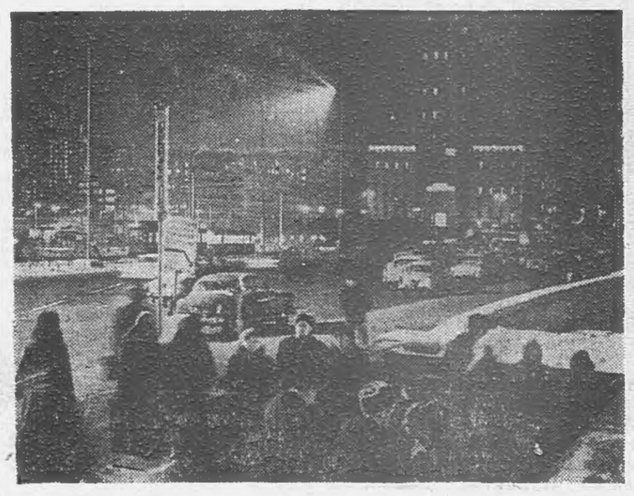

МОСКВА ТАХАН. Саррахьа Комсомольски майда тIа.

Н. Грановске сурт.
ТАСС фотохроника.

РАДИОПЕРЕДАЧАЙ ПРОГРАММА

8-ча марта

6.40 — юртбоахама болхлошта передача (гIалгIай меттала); 6.50 — хоамашн передачай программеи; 7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.20 — Советски Союзерен доазол дехьарен хоамаш (нохчий меттала); 8.30 — «Сердало» газета обзор; 8.45 — пионерашнен школьникашнен передача (эрсий меттала); 16.00 — «Шоана кхалнах» концерт; 16.25 — кхалнаьха халкъаштаюкъарча денна хетаяь передача (эрсий меттала); 16.45—керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.55—кхалнаьха халкъаштаюкъарча денна хетаяь передача (нохчий меттала); 17.15 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.25 — керда хоамаш (эрсий меттала); 17.35 — юртбоахаме хьалхле лелаечар заявкех концерт.

Ханнахьа чакхдоахаргда бIаьстан балхаш

«Назрановский» районерча къахьегамхоша шоай практически гIулакхашца кхоачашду КПСС XXII съезда соцамаш.

Совхозо ремонт яь яькхай еррига юрта боахама техника: трактораш, кхыйола юрта боахама машинаш. ВIашагIъеллай 69 пропашни культураш лелаеш йола звенош: царна юкъе шийтта механизированни звено я, 1961 шера кхоъ мара ца хиннача метта.

Шоай социалистически декхараш кхоачашдар духьа совхозо лаьрхIад хIамаш дIаювча лаьттан структура хувца, дукхагIа пайда луш йола культураш дIа а ювш. ДукхагIа дIае лаьрхIад оаха хьажкIаш, горох, доакъарийна йола бобови культураш, шекара свекла, иштта кхыяраш.

1962 шера оаха дIаювргья ялатийна лаьрхIа 5550 гектар хьажкIаш, соахка 400 гектар мара ца йийнача, 1200 гектар гидуаргаш, соахка 1500 гектар мара ца йийнача, иштта кхыяраш.

Совхозо укх шера эггара хьалха дIаювргья 250 гектар шекара свеклаш 80 гектар бобови культураш. Цу гIулакхо торо хулийтаргья, 100 гектар оаха лаьтта лоархIаш 100 центнери 100 гектар кхыдола лаьтта лоархIаш 20 центнери дулх даккха аьнна, КПСС ЦК оттадаь декхараш кхоачашде.

Тха совхозерча къахьегамхоша лаьрхIад 1962 шера хIара гектара тIара 45 центнер хьажкIаш, 90 центнер коартолаш, 75 центнер баьца даараш даха.

Уж доккхий декхараш кхоачашдар духьа совхозо юрта боахама техника кийчъярал совгIа, дIаювча хIамай фу кийчдаьд. Цхьабакъда, хьажкIийн гидуаргийн фу кондиционни дац. Кондиционни фух хувцаш да тхо хIанз уж хьажкIаш гидуаргаш. Дукхача отделенешка минеральнни органически удобренеш кхашка дIакхухьилга дика вIаштIехьдаькхад. ДIадоладеннад кхашкара балхаш а. Лаьтта оахаш, макхаш доахаш боахк механизатораш. Массайолча отделенешка вIашагIъехка я механизаторийн, хьайбаш леладерийн, хьажкIаш лелаерийн говзал лакхъеш йола курсаш.

Боккха лоархIам болаш гIулакх да тха совхозе дикагIа йолча опыта школа вIашагIйоллар. Школе Iомаергйолча программе керттера моттиг дIалоац нн. Барахоевайн Мальсаговеи балха опыташа. Дика дIайолаяьй школа занятеш. Шозза хиннача занятешка керттерча ветврача Оздоевеи, керттерча инженера Льяновеи, керттерча зоотехника Муцольговеи, керттерча агронома Газдиевеи укх тайпарча темаех лекцеш йийшай: «Хьайбай пехкашта хулаш дола лазараши уж ца хилийтара де дезараши», «Пропашни культураш дIайийнача лаьтта болх беча машиний комплекс», «Хьалха латтарий опыти шура совъяккхара торонаши», «Хьалха латтарий опыти хьажкIаш дикагIа хьувкъаяра торонаши».

Теоретически дешаш Iомадарал совгIа школе деша багIаращца практически занятеш а ю. Практически занятеш ю шоай отделенешка Мальсагов Османеи Барахоева Лемкаси. Школе ши группа я: лаьттанцарча балхийн хьайбай боахамеи. Лаьттанцара балхаш Iомадеча группо болх бергба апрель беттага кхаччалца. Цул тIехьагIа ялаташ чуийца даллалца болх социйтаргба цо. Хьайбай боахама гIулакхаш Iомадеча группо хадданза бергба болх.

Х. АЛБОГАЧИЕВ,
«Назрановский» совхоза партбюро секретарь.

ВАЙ ТЕАТРАШ МОСКВЕ

Могаваро дог ураоттаду

ЧIоаггIа тIоараш деттар зале. Массехказза хьаделлаш, юха дIакъовлаш лаьттар Кремлевски театра занавес, хIаьта раьза хиннача зрителаша ца хаддаш тIоараш деттар «Лоаман кхалсаг» яха спектакль оттаеш барий сийна.

2 марта боккха аьттув баьлар Нурадилов Ханпаший цIерахча театра артистий. Царна доагIаш совгIат дар из чIоагIа, низ тIабахийта, творчески къахьегарах.

Нагахьа санна деррига а доагI-доагIача тайпара дувцаш хилча, грозненцаша Москве спектакль оттаяь хьалхара ди дувца дезаргда. Лермонтовцаш а кхоачаш шоашта тIера грим дIаяькхха баьннабацар Нохч-ГIалгIай драматически театра сцена тIара болхлой, художникаш, режиссераш сцене гучабаьннача хана. Шоай доттагIий аьттув баьнна дика хеташ бар уж, хIаьта халача экзамена тIаболха дешархой санна, из дика дIаенна баьннача шоай новкъостех шоай дагахьа хьогаш хинна хила а мегар уж.

Кремлевски куранташа ах бийса яьнна гургал теха дукха ха я. Ийкха, шийла сигале латт Москвана тIехь, хIаьта Кремлевски театра сценера хьахозаш жIовний таташи актерий гIараши яр. «Лоаман кхалсаг» яха спектакль оттае сцена кийчъеш балхаш дир Іуйрийна ялх сахьат даллалца. Кхо-диъ сахьат мара ха юкъе ца йолаш, юха а дийнделар сцена, микрофонаца чIоагI а еш ека йолаелар керттерча режиссера оаз. Генеральни репетици йолаелар. Ши сахьат даьлча йистеяьлар из а. Сайре тIаярга чIоагIа сатувсаш бар артисташ.

ТIаера из, массаза а Москве хулача тайпара сийрда, нахах йизза а йолаш. ГIийло сердал йоаг паргIатача зале. Москве бахача нахацеи столицен хьаьшашцеи цхьана «Лоаман кхалсагага» хьажа баьхкабар дуккха нохчийн гIалгIайн — вузий студенташ. Спектакль оттаяле хьалххагIа Ленинградера венавар А. Н. Островске цIерахча театральни института виъ студент. Цхьабакъда, залера леха хьаштдац вай уж. Хургболча, дукха ха йоаццаш грозненцашта хьалхашка «Ромеои Джульеттен» оттаяьча артистий безам хилар «Лоаман кхалсага» сценашка дакъа лаца.

...Лоаман Дагестана юстара моттиг. Хьагучабоал дегаш гIоздаьнна, хIаман йоакхо йоаца мехкарий: Аьсети цун новкъостийн. Са мукъа даьннад мехкарий—тахан школа йистеяьккха баьннаб уж. Доккхача вахарга бода никъ улл царна хьалхашкахьа. Цхьабакъда, массадолча хIаманна тайна яц цар кхел. Цкъаза вайна новкъарле ю тишденнача шариIато юкъедаьхача къаьнарча заман акхача законаша. Ший безам, ираз, йийий курал бахьан долаш Аьсета къовсам мишта лоаттабаьб дIаХьекхар москвичаша театра артисташа.

Хьалхара акт йистеяьннначул тIехьагIа, зрителех цхьан кхалсаго лергагIара научникаш хьаяьхар:

— Хозахета кхийра хиннай со, — елакъежар из.— Пьеса нохчий меттала йоландаь кхерар со. Цо новкъарле ерг ма ийий аьнна хетар сона. Диктор а ва мотт сона-м цар кIант саг...

Иштта из хеташ бар спектакль оттаераш шоаш а. Нагахьа санна залера нах цу спектакла мотт ховш беце, зрителе дега чу бода никъ лаха ховш бола мастераш хила беза артистех. Цхьабакъда, залаи сценанеи юкъе оувзам тоссаеелар, из ца хилча аьттув хила йиш йоацаш бола. Зале цкъа гIетта бодача мозо ду тата а хозаргдолаш са тувра, тIаккха са чудахе доккха са доаккхар, цкъа эгIазбахе еш гIараш хулар, тIаккха белабалар лелхар. Спектакль могаелга дар из, хIаьта цо дог ура а оттадир.

ХIара актер безамца, барт тайнача, дика вIаштIехьъяькхача ансамблаца ловзаш хилча, дикагIвар къоаставе хала да. Зрителашта хозахет З. Богалова а (Аьсет), Нохч-ГIалгIайчен халкъа артист Я. Зубайраев а (Аьсета да), З. Исакова а (Сепият), республика халкъа артистка А. Исаева а (Ашура), дуккха кхыбараш а.

Спектакль йистеяьнна чул тIехьагIа гIадваха вера художник А. Белов а. ХIама дика белгалдоаккхаш йола цун декорацеш, къаьстта Махач-Калара форда йисти талгIеш етташ латта Каспийн, езаелар. Дика оттаяьй гIайгIо вIаштайихьа Аьсет шийна дукха безача позташка кхайкаш йола сцена. Кавказски лоамий босешкахь гучадоал цар сурташ, тIаккха зало дIаьхдаь тIоараш тох.

...Къонача коллективо экзамен лаьцар, москвичий дега чу бода никъ лехар.

— Дика ца тешаш яр со спектакле йоагIача хана, — йоах бухгалтера Мария Иосифовна Дроженниковас. — Мотт ца харо эхь хетийтар. Коллектив ше а яцар йовзаш... Иштта моттиг нийсъеннача хана «дехке валар» хозахет. Аьсета кхело сахьувзадора. Из тайпа хIама дунен тIа дац аьнна хетар сона. ХIаьта, нагахьа санна долаш дале—театро из бакъахьа а дувц.

Москве яхача пенсионерка йолча Нина Александровна Зверевайна дага боагIа революци хилалехьа хинна Нохч-ГIалгIай мохк. Къаьнача Грозне яьй из. ЧIоагIа дика хийтар цунна къамий театра спектакль бIаргаяйна.

— Тхоай Нохч-ГIалгIайчера артисташ столични сцене бIаргагуш хозахетар, — йоах Мунаев Висас, Пайзулаев Элибежа, Имаев СаIида, Баумана цIерахча лакхерча технически училища студенташ, — Тхона шаккха спектакль езаелар: «Сагах теша» яхар а «Лоаман кхалсаг» яхар а. Кхы а дукхагIа аьттув балба театрий. Тха ханарча нахах йола спектакляш дукхагIа хийла цар репертуараца.

— Оаха доккхал ду Москве спектакль оттае дакъа кхаччал доккха сий вай театра даларах,— йоах хургболча юриста Барахоев Заьламха, Евлоев Хамбора, Магамадов Салаудина.— Ший ираз бахьан долаш лоаман къонача кхалсага къонахчали цо лоаттабу къовсами дувцаш йола пьеса сцене оттаяь дика болх баьб театро. Хала минуташ тIакхаьчача хана, Аьсета карагIдаьннар карагIдоаладалар вай массайолча йоIа, аьнна хеталу.

Цар аьннар йоахар студентка Галагаева Эльзас, Чахкиева Лейлас, Шаипова Беллас...

КIаьдбенна, гIадбаха бола артисташ шоашта тIера грим дIайоаккхаш боахкача хана царна ловца баккха сцена тIехьашка ваьлар искусствай гIулакхашта йолча Керттерча управлене начальник нов. Тарасов, Нохч-ГIалгIайчен Министрий Совета Председатель нов. Гайрбеков, Нохч-ГIалгIайчен халкъа артист Эсамбаев Махьмуд, Кремлевски театра директора заместитель нов. Строев.

ЧIоагIа хозахеташ дувцар цар театра аьттув баларах, баркал йоахар ерригача творчески коллективана.

В. БЕЛОВЕЦКИЙ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре

Йоккха зал — «Нана Инди» (ши сери цхьана). Долалу: 10, 1, 4, 7.

«Жаоа Корраля къайле». Долалу: 10.

ЗIамига зал № 1 — «Жаоа Корраля къайле». Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗIамига зал № 2 — «Тха городера зIамига саг». Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

ЗIамига зал № 3 — «Тха городера зIамига саг». Долалу: 9.30, 11.30, 1.30, 3.30 5.30.

«Евдокия». Долалу: 8.15.

«Хин кIалхара рифаш». Долалу: 10.15.

«Родина» яхача кинотеатре «Нана Инди» (ши сери цхьана). Долалу: 9, 3.15, 6.10, 9.

«Йийсагга го». Долалу: 11.50.

«Солдатка». Долалу: 1.30.

СЕРДАЛО

4-гIа оагIо. 8 март, 1962 шу.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15, Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехкхкхама секретара — 2-45-48, партийни вахарен, экономикан, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августе кIерах йола типографе, г. Грозный, Революции проспект, 30/Д.

Типография основана 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/Д.

СФ05029 Заказ № 1381